

Vzdělávání - Informace
- Poradenství

Praha, 30. září 2008

Projekt VIP Kariéra pomohl ke zlepšení psychologického, výchovného a kariérového poradenství na školách

Projekt „Rozvoj a zdokonalení integrovaného diagnostického, informačního a poradenského systému v oblasti vzdělávání a volby povolání“, zkráceně označovaný jako VIP-Kariéra, je realizován s podporou Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu, v celkových nákladech více jak 120 milionů korun. Byl zahájen 1.9.2005, zakončen bude 30.9.2008. Řešiteli projektu jsou IPPP ČR (Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR) a NÚOV (Národní ústav odborného vzdělávání). IPPP ČR se zabýval vytvářením a činností školních poradenských pracovišť (ŠPP) a prezenčním vzděláváním odborníků ze škol zapojených do projektu. NÚOV měl na starosti vytvoření Informačního systému o uplatnění absolventů škol s multimediálním průvodcem usnadňujícím orientaci ve vzdělávacím systému a ve světě práce a také e-learningové vzdělávání pedagogů.

Školní poradenská pracoviště (IPPP ČR)

IPPP ČR vytvořil v rámci projektu školní poradenská pracoviště, ve kterých působili školní psychologové a školní speciální pedagogové. Ti získávali po celou dobu projektu společně s dalšími odborníky zapojených škol metodickou a vzdělávací podporu ze strany IPPP ČR.

Metodici se zpočátku zaměřili na to, jak a kým jsou ve školách poskytovány poradenské služby, jak se podařilo školní psychology a školní speciální pedagogy zapojit do práce škol, jak se daří spolupracovat s výchovnými poradci, se školními metodiky prevence, s třídními učiteli. Zabývali se nejen péčí o žáky, ale také formami komunikace s učiteli, s vedením školy a charakterem poskytované odborné podpory. Pozornost byla věnována také zajištění podmínek (vybavení pracoviště, umístění pracoviště v prostorách školy) pro práci psychologů a speciálních pedagogů v zapojených školách. V dalších obdobích se metodici zabývali obsahem poskytovaných služeb zejména pak nejčastějšími příčinami neprospěchu ve školách, výchovnými problémy, formami spolupráce školních psychologů a školních speciálních pedagogů s učiteli, ale i s rodiči. Velká pozornost byla věnována integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, asistenčním službám v zapojených školách, diagnostickým postupům a nástrojům používaným školními psychology a školními speciálními pedagogy, kariérovému poradenství, sociálnímu klimatu ve třídách, prevenci rizikového chování žáků a dalším tématům.

Odborníci zapojení do projektu se v průběhu celých tří let účastnili vzdělávacích aktivit vytvořených za účelem zvyšování jejich kompetencí v oblasti pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství. Témata vzdělávání byla vybrána tak, aby zahrnovala všechny důležité otázky poradenské práce obou profesí. Účastníci byli seznámeni se specifiky poskytování poradenských služeb ve škole, zabývali se problematikou přijímání zakázek ze strany vedení školy, pojetím informovaného souhlasu s poradenskými službami ze strany rodičů. Velký prostor byl věnován práci školního psychologa/speciálního pedagoga se třídou, kariérovému poradenství, poskytování krizových intervencí, diagnostice vztahů a sociálního klimatu ve školní třídě. Pozornost byla věnována dále problematice psychopatologií u dětí a dospívajících a prevenci různých forem rizikového chování, stejně jako stylům a strategiím učení u žáků a otázkám podpory vzdělávací práce učitelů. Pro speciální pedagogy byly realizovány také vzdělávací aktivity zaměřené na práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pak na techniky a metody nápravy. V průběhu projektu se uskutečnilo celkem 88 jedno až třídních seminářů, workshopů a výcvikových setkání

Projekt prokázal, že úspěšnost školního poradenství je závislá na **spolupráci** odborníků a **připravenosti** učitelů na možné výchovné problémy a krizové situace. Ukázalo se také, že je nutný přechod k prevenci a screeningu, k včasnému předávání informací o žákovi, že však důležité jsou také operativní **odborné intervence** do již nastalých problémů. Zavedení psychologické a speciálně pedagogické služby škole napomáhá efektivnímu řešení mezigenerační transmise, která se ve společnostech moderního typu odehrává především prostřednictvím školy s nutností řešit z toho vyplývající problémy, zejména vysoké procento **školní neúspěšnosti žáků** a potíže žáků jakkoli handicapovaných, včetně řešení problémů spojených s výskytem sociálně nežádoucích jevů, zejména s výskytem agresivity. Patrná je také potřeba adaptovat vzdělávání žáků tak, aby byli lépe připraveni na vstup na měnící se trh práce vyžadující značnou flexibilitu.

Školní psychologové a školní speciální pedagogové vnášejí do škol některá **specifika poradenské práce**, která jsou úzce spojena se školou. Jedná se především o vytváření **systemu včasné identifikace žáků, kteří potřebují odbornou pomoc**.

Psychologové dále zajišťují **intervence v krizových situacích**, mezi které můžeme zařadit zejména úrazy, úmrtí blízkých, sebevraždy a vraždy. Cílem je zvyšování schopnosti učitelů i žáků vyrovnávat se s těmito zátěžovými situacemi nebo jim předcházet. Projekt potvrdil, že zapojené školy snadněji identifikují rizikové žáky ve skupině, opakovaně jim věnují pozornost a získávají pro ně psychologickou nebo speciálně pedagogickou asistenci ve spolupráci se zákonnými zástupci. Je zřejmé, že působení těchto odborníků příznivě ovlivňuje sociální klima školy a vede i k včasnému odhalování netolerantního chování a šikany.

Průběh projektu dokládají některá čísla za období září 2005 až květen 2008. Školní psychologové a školní speciální pedagogové, kteří pracovali na 102 školách v ČR, pečovali o cca 28 000 žáků, podpořili celkem 400 724 žáků (opakované návštěvy), 49 107 rodičů a 99 895 učitelů.

Informační systém ISA a e-learningové vzdělávání (NÚOV)

Základním výstupem projektu VIP Kariéra připraveným v Národním ústavu odborného vzdělávání je internetový **Informační Systém o uplatnění Absolventů škol ISA** na adrese www.infoabsolvent.cz. Zahrnuje informace o vzdělávací nabídce škol, o uplatnění absolventů škol na trhu práce, poptávce trhu práce a vývoji kvalifikačních potřeb.

Zájemce zde nalezne informace o oborech vzdělání, délce a formě studia, podobě přijímací zkoušky a předmětech, ze kterých se vykonává, o poměru přihlášených a přijatých uchazečů v předcházejícím školním roce, o výši školného na soukromých školách apod. Ke všem oborům lze získat informace o obsahu vzdělávání a možnostech uplatnění absolventů. ISA umožňuje také snadné vyhledávání oborů a škol vhodných pro žáky **se zdravotním postižením** či **specifickými vzdělávacími potřebami**. Kromě toho vydává NÚOV každoročně CD se vzdělávací nabídkou středních a vyšších odborných škol. Žáci a jejich rodiče tak mohou získat potřebné informace i bez připojení na internet.

V každém roce projektu vyšla **komplexní publikace shrnující provedené analýzy o trhu práce a uplatnění absolventů škol**. Obdržely ji všechny základní i střední školy. Dále bylo připraveno 23 analytických publikací k těmto tématům: učební dokumenty z hlediska zaměstnatelnosti absolventů škol, potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol pro vstup na trh práce, vývoj vzdělanostní a kvalifikační struktury pracovních sil, přechod absolventů škol do praxe i do terciárního vzdělávání, nezaměstnanost absolventů škol. I ty jsou k dispozici na www.infoabsolvent.cz.

ISA obsahuje také **multimediálního průvodce volbou povolání**, který pomáhá žákům při rozhodování o celkové profesní a vzdělávací orientaci. Nabízí filmové ukázky z mnoha různých pracovišť, aby divák postupně poznával práci ve všech významných oblastech profesního uplatnění. Průvodce je doplněn kvízem, který žáka vede k přemýšlení o vlastních zájmech a předpokladech pro výkon různých povolání, zvažování informací a faktorů, které jsou při rozhodování o budoucí profesi velmi důležité.

Poslední sekci je podpůrný **informačně poradenský modul** určený primárně žákům středních škol. V něm mohou nalézt informace, rady a doporučení ti, kteří mají nejrůznější problémy při studiu, jsou v rozličných problémových situacích, příp. jim dokonce hrozí předčasné ukončení studia. Jsou zde i autentické příběhy a zkušenosti studentů.

Pro zlepšení využitelnosti systému ISA v práci výchovných/kariérových poradců a při výuce tematických okruhů Úvod do světa práce a Výchova k volbě povolání byla **zpracována metodická příručka**.

Další výraznou součástí řešení projektu VIP Kariéra v NÚOV **bylo distanční vzdělávání formou e-learningu eKariéra**. Bylo proškoleny 30 tutorů (pedagogů odborných škol) a vytvořeny internetové stránky e-learningového vzdělávání (<http://ekariera.nuov.cz>). Vznikl modulový vzdělávací program, který frekventanti pod kontrolou tutora postupně absolvovali a nakonec pak zpracovávali závěrečný úkol. Velká pozornost byla věnována i marketingové strategii, díky ní se podařilo zapojit do vzdělávání 5670 pedagogických a poradenských pracovníků.

Výrazně kladné hodnocení systému ISA ze strany uživatelů ukázalo, že je vysoce žádoucí v realizaci projektu ISA pokračovat. ISA má reálnou naději se ve velmi krátké době zařadit mezi významné zdroje informací v oblasti volby vzdělávací a profesní dráhy.